

LIPAAS PLASMAS

Lühend	P-Lip																
Mõiste	Lipaas on suhteliselt organspetsiifiline ensüüm, mida sünteesitakse peamiselt pankrease aatsinuse rakkudes ja eritatakse kaksteistsõrmiksoolde. Lipaas hüdrolüüsib rasvu ja rasvhapete estreid. Lipaas eritub neerudes glomerulaarfiltratsiooni teel ja reabsorbeerub täielikult neerutorukestes. Ägeda pankreatiidi korral suureneb P-Lip aktiivsus 4–8 tundi pärast haiguse algust (ületab vähemalt 2 korda referentsvahemiku ülemise piiri), tipneb 24. tunnil ja püsib 8–14 päeva. Kuna amülaasi ja lipaasi aktiivsuse suurenemise algus ja püsimine seerumis ei kattu, on ägeda pankreatiidi diagnoosimise tundlikkuse suurendamiseks näidustatud mõlema ensüümi samaaegne uuring.																
Näidustused	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ägeda pankreatiidi diagnostika 																
Proovivõtu vahendid	Geeli ja liitiumhepariiniga katsuti																
Materjali säilivus ja transport	Plasma: 15–25 °C 1 nädal, 2–8 °C 1 nädal, –20 °C 1 aasta Juhul kui proovimaterjali ei saa kohe laborisse saata, tuleb plasma eraldada.																
Teostamise aeg ja koht	Ööpäev läbi, kliinilise keemia labor, Ravi 18																
Mõõtmismeetod	Fotomeetria, kineetiline																
Referentsvahemikud	<table> <tr> <td>Täiskasvanud:</td> <td>> 18 a:</td> <td>13–60</td> <td>U/L</td> </tr> <tr> <td>Lapsed:</td> <td>13–18 a:</td> <td>< 35</td> <td>U/L</td> </tr> <tr> <td></td> <td>30 p – 13 a:</td> <td>< 31</td> <td>U/L</td> </tr> <tr> <td></td> <td>< 30 p:</td> <td>< 34</td> <td>U/L</td> </tr> </table>	Täiskasvanud:	> 18 a:	13–60	U/L	Lapsed:	13–18 a:	< 35	U/L		30 p – 13 a:	< 31	U/L		< 30 p:	< 34	U/L
Täiskasvanud:	> 18 a:	13–60	U/L														
Lapsed:	13–18 a:	< 35	U/L														
	30 p – 13 a:	< 31	U/L														
	< 30 p:	< 34	U/L														
Tõlgendus	<table> <tr> <td>Lip↑</td> <td> <ul style="list-style-type: none"> ▪ äge pankreatiit (diagnosiline otsustuspiir: suurenemine > 3x) ▪ pankrease kartsinoom, koletsüstiit ▪ soolepitsumus või -infarkt, peritoniit ▪ primaarne biliaarne tsirroos ▪ hemodialüüs ▪ krooniline neerupuudulikkus <p>Segavad tegurid: ravimid (kortikosteroidid, suukaudsed kontratseptiivid, mittesteroidsed põletikuvastased ravimid, interferoon, penitsillamiin, simvastatiin, sekretiin, sulfametoksasool jt)</p> </td> </tr> <tr> <td>Lip↓</td> <td> <ul style="list-style-type: none"> ▪ pankreatektoomia <p>Segavad tegurid: ravimid (kaltsium, protamiin, somatostatiin)</p> </td> </tr> </table>	Lip↑	<ul style="list-style-type: none"> ▪ äge pankreatiit (diagnosiline otsustuspiir: suurenemine > 3x) ▪ pankrease kartsinoom, koletsüstiit ▪ soolepitsumus või -infarkt, peritoniit ▪ primaarne biliaarne tsirroos ▪ hemodialüüs ▪ krooniline neerupuudulikkus <p>Segavad tegurid: ravimid (kortikosteroidid, suukaudsed kontratseptiivid, mittesteroidsed põletikuvastased ravimid, interferoon, penitsillamiin, simvastatiin, sekretiin, sulfametoksasool jt)</p>	Lip↓	<ul style="list-style-type: none"> ▪ pankreatektoomia <p>Segavad tegurid: ravimid (kaltsium, protamiin, somatostatiin)</p>												
Lip↑	<ul style="list-style-type: none"> ▪ äge pankreatiit (diagnosiline otsustuspiir: suurenemine > 3x) ▪ pankrease kartsinoom, koletsüstiit ▪ soolepitsumus või -infarkt, peritoniit ▪ primaarne biliaarne tsirroos ▪ hemodialüüs ▪ krooniline neerupuudulikkus <p>Segavad tegurid: ravimid (kortikosteroidid, suukaudsed kontratseptiivid, mittesteroidsed põletikuvastased ravimid, interferoon, penitsillamiin, simvastatiin, sekretiin, sulfametoksasool jt)</p>																
Lip↓	<ul style="list-style-type: none"> ▪ pankreatektoomia <p>Segavad tegurid: ravimid (kaltsium, protamiin, somatostatiin)</p>																
Konsultatsioon	66110																
HK hinnakirja koodid	Vaike Viia, Svetlana Norman																
Kirjandus	<ol style="list-style-type: none"> 1. Burtis CA, Ashwood ER, Bruns DE (2006) Tietz Textbook of Clinical Chemistry and Molecular Diagnostics, 4th Edition, Elsevier Saunders: 619-621, 1854 2. Bishop ML, Fody EP, Schoeff L (2005) Clinical chemistry, 5th Edition, Lippincott Williams & Wilkins: 257–258 3. Fishbach FT, Dunning MB (2004) A manual of laboratory and diagnostic test, 7th Edition, Lippincott Williams & Wilkins: 392–394, 1222 																
Koostaja	Vaike Viia																